Poštnina plačana v gotovini. Cena 25.— lir Spediz. in abb. post. I. gr.

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 62-75
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-c - tel. 2-30-39
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzutta št. 18.
CENA: posamezna številka L 25. — Naročnina: mesečno L 100, letno L 1.200. — Za inozemstvo: mesečno L 170, letno L 2.000. — Poštni čekovni računi: Trst štev. 11-7223, Gorica štev. 9-18127

Leto VI. - Štev. 42 Trst - Gorica 17. oktobra 1952 Izhaja vsak petek

ŽivljenjskostSTO-ja

Demokratični tržaški Slovenci smo vsa ta leta stali neomajno na braniku tržaške samostojnosti in odločno zagovarjali nujnost ohranitve oziroma ustanovitve Svobodnega tržaškega ozemlja, kakor to določata mirovna pogodba z Italijo in posebni statut za Trst.

Ni nas omajala zla usoda, ko je mednarodna diplomacija pod vplivom hladne vojne med Vzhodom in Zahodom segla tudi po tržaškem vprašanju in se ga poslužila v svoje posebne namene. Resno smo tedaj svarili pred nevarnostjo, ki jo je tako neupoštevanje tržaških koristi predstavljalo za vso srednje, evropsko skupnost in s tem tudi za zahodni svet.

Kaže, da je bilo naše gledanje pravilno. Razplet borbe med totalitarnim komunističnim in demokratičnim svobodoljubnim svetom je oddaljil od Trsta neposredno komunistično nevarnost. S tem je postalo še bolj jasno za vsakogar, ki bi tega doslej še ne doumel, da je Trst okno v svet za prostrani srednjeevropski in podonavski svet. Naša neizprosna borba za STO je postajala iz dneva v dan hvaležnejša in danes lahko s ponosom zremo na uspeh, ki se nam z jasnimi obrisi kaže na obzorju.

Naš življenj ni nikoli obupal v stvar STO-ja. Nikoli ni nehal prepričevati zahodnih zaveznikov, da so tržaške koristi tudi njihove koristi! Pisanje najuglednejših ameriških, britanskih, francoskih in švicarskih listov nam dokazuje, da je tudi zahodna javnost glede tržaškega vprašanja odprla oči in priznala, da je bila zloglasna tristranska izjava z 20. marca 1948 velika diplomatska zabloda in še hujša politična napaka. K sreči je ta tristranska izjava o Trstu mrtva in pokopana. Spomin nanjo obuja le kak romantično navdahnjen italijanski državnik, ki se kakor De Gasperi rad sprehaja po Evropi in kvasi modrosti o evropski skupnosti, posreduje med Francijo in Nemčijo glede Posarja, pozablja pa, da je Trst prav tako kot Posarje med Francijo in Nemčijo velik kamen spotike za sporazum na Jadranu med Jugoslavijo in Italijo vprav zaradi nerazumljive prestižne nepopustljivosti rimskih gospodov.

Letošnji londonski sporazum o Trstu je le potrdil pravilnost našega stališča. Ta sporazum je absurdni dokaz vse zgrešenosti tristranske izjave in je kljub svojim dskriminacijskim določbam glede slovenskega življa pred vsem svetom neizpodbitno potrdil mednarodnopravni obstoj tržaške vrhovnosti!

Za nas Tržačane pa je važen preokret, ki ga v zadnjem času zasledujemo v naših iredentističnih krogih.

Tik pred Edenovim odhodom v Beograd je naš tukajšnji šovinistično-iredentistični tisk zahteval od italijanskega zunanjega ministrstva, naj se ne prenagli s pristankom na kakršno koli rešitev tržaškega vprašanja. To je bil nov glas v podemično razbeljenem ozračju, ki je vsa ta leta dušil življenjsko silo STO-ja in nas na vsakem koraku oviral pri delovanju v obrambo tržaških koristi in pri zagovarjanju STO-ja.

Verjetno so Italijani, v glavnem tržaški Italijani, le razumeli, čeprav pozno, kaj jim je hotel reči prvak demokratičnih tržaških Slovencev, dr. Josip Agneletto, ko je v svojem končnem radijskem govoru med zadnjo volilno borbo jasno izjavil, da je samo od Italijanov odvisna bodočnost našega ozemlja: italijanski iredentizem pomeni razdelitev STO-ja in izgubo cone B za Trst!

Da so to izjavo, globoko in stvarno podano, končno le razumeli, nam na najzgovornejši način dokazuje pisanje zadnje številke »Arene di Pola«, ki je glasilo italijanskega revizionističnega gibanja s sedežem v Gorici.

»Arena di Pola« ugotavlja, da je treba danes zreti realistično v oči novi tržaški stvarnosti, ki ji daje bistveno obeležje dejstvo dokončnega propada italijanskih iredentističnih utvar z 20. marca 1948. Uredništvo lista svari italijansko javnost pred vsakim varljivim upanjem, da bi stvari okrog tržaškega vprašanja le ne stale tako, kot bi to oni želeli! In zato trezno nakaže tri možnosti, ki se nudijo mednarodni in s tem tudi italijanski diplomaciji za ureditev našega vprašanja: *1)* izvedba določb mirovne pogodbe glede STO-ja, *2)* razdelitev ozemlja med Jugoslavijo in Italijo in *3)* ohranitev sedanjega stanja.

Tud pri odločitvi za eno od teh

(Nadaljevanje na 4. strani)

AMERIŠKE VOLITVE

Ameriški volivci hodijo gledat Eisenhowerja in poslušat Stevensona

Samo dobrih štirinajst dni nas še loči od ameriških predsedniških volitev, ki bodo 4. novembra. Zato je razumljivo, da so volilne priprave in propaganda v Združenih državah v polnem teku.

Borba med obema kandidatoma in njihovimi pristaši je trda. Vsekakor je to po borbenosti ena najzagrizenejših volilnih borb, kar so jih Združene države imele, po obsegu pa je vsekakor največja. Vanjo so vprežena vsa sodobna prometna in propagandna sredstva: od vlakov in letal pa tja preko časopisov, radia in filma vse do televizije.

Kandidatje si prav nič ne prizanašajo z medsebojnimi obtožbami, pa naj bo to v denarnih zadevah, glede katerih so dokazali, da so neosnovane, in za naše evropske razmere, kjer smo itak navajeni, da posamezniki podpirajo politične stranke, prav nič nenavadne. Kakor pri podobnih prilikah drugod, tako ne manjka tudi v ameriški volilni propagandi humorja, ki igra celo zelo važno vlogo. Časopisi tekmujejo v objavljanju prigodnih karikatur, v katerih povzdigujejo svojega varovanca ali pa smešijo svojega nasprotnika. Neodvisni tisk, in tega e v Združenih državah veliko, pa si privošči oba. Eno od takih karikatur vidite tudi v našem listu. Na njej je upodobljen demokratski kandidat Adlai Stevenson, kako spretno jaha dirjajočega osla (nekateri pravijo mulo), ki je simbol demokratske stranke, pri tem žonglira s Trumanom, s čimer hoče karikaturist nakazati, da mu le-ta pri volilni propagandi vneto pomaga. Na drugem koncu pa je republikanski kandidat, general Dwight Eisenhower, ali kakor mu pravijo »Ike«, ki zganja razne umetnije pod nadzorstvom slona, ki je simbol republikanske stranke.

Kaj nam pove ta karikatura? Z njo hočeta njen avtor ter list, ki jo je objavil (»New York Times«), poudariti, da je Stevenson stvarno dejanski gospodar volilne bitke in taktike svoje stranke, medtem ko je Eisenhower odvisen od obstoječega strankarskega aparata republikanske stranke. Pravijo, da to v precejšnji meri tudi odgovarja dejstvom, in Eisenhowerju očitajo, da je preveč popustil senatorju Taftu, ki je najmočnejši mož v republikanski stranki, ter da se s svojimi govori vedno bolj približuje desničarskim nazorom in gledanjem starega vodstva stranke.

Toda kdor pozna dejanski položaj in izredne zahteve, ki jih stavlja tako razgibana volilna propaganda na posameznika, ta ve, da govori predsedniških kandidatov niso tako važni, kakor bi domneval povprečni opazovalec. Predsednik bo namreč šele v miru Bele hiše, v katero pride po izvolitvi, lahko pokazal svojo pravo osebnost in nagnjenja. Za to mu daje ameriška ustava dovolj možnosti. Pred volitvami pa je vse podvrženo samo volilni taktiki in potrebam v posameznih mestih in državah.

Samo par številk.

Odkar sta oba predsedniška kandidata v poznem septembru prvič govorila na zborovanju bivših ameriških bojevnikov, je guverner Stevenson do 4. oktobra imel že 59 večjih govorov in je prepotoval okrog 25.000 kilometrov z letalom in nad 1300 kilometrov z vlakom. V istem času je imel general Eisenhower okrog dvajset večjih in devetinosemdeset manjših govorov ter je prepotoval 35.000 km z letalom in vlakom ter nad 2000 km z avtomobilom. Če upoštevamo, da sta poleg tega oba kandidata iz krvi in mesa, ki morata tudi jesti in spati, ter da bodo zadnji tedni volilne borbe še napornejši, potem je razumljivo, da se v posamezna vprašanja ne moreta poglabljati, in da je nemogoče, da bi si vse govore sama pripravila. Guverner Stevenson je sicer od začetka poskušal pisati svoje govore sam, kasneje je osebno temeljito popravljal, kar so mu sestavili drugi, toda tudi on je zdaj popustil in sprejema, podobno kakor dela to general Eisenhower že od vsega začetka, več ali manj to, kar mu njegov štab dobavlja. Kandidata torej več ali manj čitata in ponavljata to, kar jima drugi pripravijo. Pri teh pripravah sodelujejo seveda tudi predstavniki krajevnih strankarskih odborov, ki gledajo, da je govor vedno primeren krajevnim razmeram in potrebam.

Tako se torej pogostoma zgodi, da kandidat pove tudi kaj takega, s čimer sam morda popolnoma ne soglasa, da zaide v morebitna protislovja, toda tega ne smemo jemati preresno, ker to ni izraz njegove prave osebnosti, ampak je sad dela mnogih, in to različnih ljudi. Posebno pri generalu Eisenhowerju nas take stvari ne smejo presenečati, kajti glavna težava, ki jo ima v svoji propagandi, je premostitev prepadov, ki zijajo v republikanski stranki med pripadniki posameznih skupin, zato mora v posameznih krajih govoriti dokaj različno, medtem ko ima Stevenson veliko bolj enoten strankarski aparat, a se mora na drugi strani boriti z oviro, ki jo čutita tako on kakor njegova morda preveč intelektualna okolica zaradi tega, ker se ne znata izražati tako enostavno in poljudno, da bi pritegnila množice.

Poznavalci političnega položaja si še vedno ne upajo napovedati izida volilne borbe. Povprečno so Eisenhowerjeva zborovanja bolje obiskana kakor Stevensonova, toda niti generalovi okolici ni jasno, če prihajajo ljudje zato, da vidijo zmagovalca druge svetovne vojne ali pa prihajajo zato, ker z njim soglašajo. Tako je neki dopisnik srečal moža, ki se je vračal z Eisenhowerjevega zborovanja ter je bil namenjen na Stevensonovo. Vprašal ga je, kako to, možakar pa mu je enostavno odgovoril: »Prej sem šel g l e d a t Eisenhowerja, zdaj grem pa p o s l u š a t Stevensona.« Stevenson je namreč veliko boljši govornik, čeprav mu očitajo, da je preveč globok. Naj bo v teh besedah preprostega volivca obenem napoved izida tega volilnega boja?

Kot zanimivost še ugotovitev, da ni niti število govorov in zborovanj vedno odločilno za izid glasovanja. Veliki predsednik Abraham Lincoln ni namreč leta 1860 niti enkrat govoril, vse odkar je bil imenovan za kandidata, a je vkljub temu zmagal! Toda ne pozabite, da je takrat vsa volilna borba veljala samo 12.500 dolarjev, medtem ko velja danes vse drugačen znesek!

Spretni Stevenson in pridni Eisenhower v volilni borbi

Kennan je govoril resnico

zato zahteva Moskva njegov odpoklic

Georg F. Kennan, ameriški veleposlanik v Moskvi, ki je, kakor znano, ob prihodu v Berlin 19. septembra povedal časnikarjem nekaj prikladnih, a resničnih dejstev o življenju tujih diplomatov v Moskvi, se ne more več vrniti na svoje službeno mesto, ker je Moskva s posebno noto 3. t. m. zahtevala njegov odpoklic. Diplomate in časnikarje, ki si ne marajo zakrivati oči, čaka torej v Stalinovem sultanatu ista usoda: izgon.

Vendar ameriško zunanje ministrstvo te zahteve ni sprejelo in je dne 8. t. m. odgovorilo, da je ameriški veleposlanik »verno in z zmernimi izrazi« orisal življenje tujih diplomatov v sovjetski prestolnici. Naštel je pač vse omejitve, katerim je podvržen, primerjal jih je z raznimi, v katerih je živel leta 1941 in 1942 v Berlinu, ko je bil nekaj časa tudi interniran, in je dodal:

»Če bi nam nacisti dovolili, da bi hodili po ulicah brez pravice, da bi govorili s katerim koli Nemcem, potem bi to bil točno tak položaj, v kakršnem moramo živeti zdaj v Moskvi.«

Moskovsko časopisje je seveda Kennanove izjave potvarjalo, trdilo je, da je primerjal življenje v Moskvi z življenjem v nemških koncentracijskih taboriščih, opisovalo ga je kot »hudobnega duha«, ki naj bi na dan premirja izza zakritega okna opazoval množice, ki so se valile po moskovskih ulicah, in dejal: »Ha! Ti mislijo, da je vojna končala, pa je pravzaprav šele začela!« itd.

V pretiravanjih in potvarjanju izjav so pač kremeljski propagandisti mojstri!

Zaradi enostavnih Kennanovih besed, ki so samo pokazale s prstom na to, kar niti sovjetska nota, s katero zahtevajo Kennanov odpoklic, ne zanika, pač ameriška vlada sovjetske zahteve ni mogla sprejeti. Kennan se sicer ne bo vrnil v Moskvo, toda Združene države tudi ne bodo imenovale novega poslanika, ker ne vidijo, da bi sedanji poslanik kaj zakrivil. Krivda je kvečjemu na strani Moskve, ki krši vsa ustaljena pravila mednarodnega diplomatskega občevanja, kar tudi sama nikdar prav nič ne skriva, krivo ji je samo, da se o tem govori.

Seveda je ta incident sprožil v ameriškem javnem mnenju močno reakcijo in pojavili so se celo glasovi, ki so zahtevali prekinitev diplomatskih odnošajev z Moskvo. Toda prevladala je treznost, kajti bolje je imeti v Moskvi vsaj opravnika poslov kakor pa nobenega zastopstva. Vsekakor pa je zanimivo, da se je Kremelj s tako strastjo zagnal prav proti Kennanu, ki je veljal vedno za velikega prijatelja sovjetskih narodov, ki je zagovarjal mirno sožitje s Sovjetsko zvezo in je bil avtor znane politike »zadrževanja«, po kateri bi morali Sovjetski zvezi samo preprečiti, da se ne bi še bolj razširjala, medtem ko bi sicer morali prepustiti, da razmere v njenem sedanjem življenjskem prostoru zorijo same po sebi, ne da bi se vanje vpletali. Zaradi te hnjegovih svojstev je bil tudi imenovan za ameriškega veleposlanika v Moskvi, da bi na svojem novem službenem položaju pripomogel k omiljenju napetosti med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami. Da ni Kennan noben sovražnik Sovjetske zveze, mu je priznala Sovjetska zveza sama v trenutku, ko je letos aprila odobrila njegovo imenovanje. Kennan je odpotoval v Moskvo z iskrenim upanjem, da bo lahko dejansko doprinesel k izboljšanju odnosov med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami.

Toda minilo je samo par mesecev in Moskva je prav pred kongresom svoje Komunistične partije in pred jesenskim zasedanjem Glavne skupščine Združenih narodov jasno pokazala, da sporazuma z Zahodom ne želi. To je dejanski smisel in pomen napadov prav na Kennana, ki je bil glasnik pomirjenja, in s tem morajo zahodne države v bodoče računati še bolj kakor doslej.

Jugoslavija dobi oddajnik iz ZDA

Jugoslavija je naročila pri »Westinghouse Electric International Company« v Baltimoru stokilovatno radijsko oddajno postajo, ki jo bo navedena družba dobavila v decembru 1952.

Prebivalstvo sveta

Svetovna zdravstvena organizacija poroča, da je prebivalstvo sveta naraslo na 2,377,000.000 ljudi, to je skoraj štiri sto milijonov več kot pred vojno.

Lippmann predvideva nove spremembe v komunistični liniji

V Združenih državah resno preučujejo možnost o spremembi taktike mednarodnega komunizma. Mnogi opazovalci so prepričani, da bo Kremelj nadomestil staro politiko notranjih revolucij in groženj z napadom z novo »milejšo« politiko.

V nekem ponedeljskem članku piše znani ameriški časnikar, Walter Lippmann, da se že 18 mesecev kažejo znaki o spremembi sovjetske povojne politike, ki se je pričela 5. oktobra 1947 z ustanovitvijo kominforma. Prejšnja politika je bila politika širjenja z notranjimi vstajami in državljanskimi vojnami, podprtimi z grožnjo o intervenciji Rdeče armade. Ta politika je igrala važno vlogo pri dogodkih, ki so dovedli do napada na korejsko republiko.

Kot kaže, je Stalin že pred dalj časa spoznal, da ta politika ne deluje preveč dobro. S stalnim vzpodbujanjem k vsajam in invazijam ter ustvarjanjem strahu pred vstajami in invazijami je stara kominformistična politika privedla do ustanovitve vojaške zveze, ki se mora oslanjati na Združene države za zaščito in pomoč.

Cilj nove politike — ne glede na to, kakšne so njene posebne značilnosti — je brez dvoma razkrojiti to vojaško zvezo, katere središče so Združene države. Obrazec za razkrojitev te vojaške zveze je omiljenje pritiska na ameriške zaveznike, s čimer se bo pri njih zmanjšal občutek, da so odvisni od Združenih držav.

V kolikor se bodo otresli strahu pred kruto revolucijo in zasedbo po Rdeči armadi, bodo zavezniki zasledovali svoje lastne državne koristi in zdravili svoje lastne bolečine.

TITO IN KATOLIŠKA CERKEV

Odjek novega vala preganjanj v svetu - Očitki jugoslavanskim škofom

Ofenziva, ki jo je pred dnevi sprožila Komunistična partija proti jugoslovanskim škofom zaradi njihove konference v Zagrebu, je močno odjeknila v svetu, kateremu je ponovno pokazala, kako daleč je jugoslovanski režim od spoštovanja verske svobode, ki jo tako rad poudarja. Vsem, katerim je na srcu usoda jugoslovanskih narodov, je v uteho, ko vidijo, kako svet vedno bolj spoznava dejansko sliko Titove diktature, in kako postopoma odkriva naličje, s katerim se je hotela po prelomu s Kominformom pretvarjati pred svobodnim svetom. To se je pokazalo tudi ob tej priliki.

Posebno dopisnik glavnega ameriškega lista, »New York Timesa«, Handler, je poslal zelo stvarno poročilo, ki ga je »New York Times« objavil 9. oktobra.

V njem pravi, da so jugoslovanski časopisi sprožili pravo ofenzivo, čim je bil znan uspeh škofovske konference. Ob tej priliki je propaganda iznesla nove obtožbe, ki lahko imajo hude posledice za bodoči položaj Katoliške cerkve v Jugoslaviji.

Nato našteva dopisnik štiri glavne obtožbe, s katerimi je propaganda napadla visoke duhovne pastirje. Prvič jim očita, da so ravnali protizakonito, ker niso o svojem sestanku predhodno obvestili notranjega ministrstva republike Hrvatske. Drugič jih obtožuje, da so sprejeli ukaze, katere jim je dala neka zunanja sila, to je Vatikan. Tretjič pravi, da so se s prepovedjo raznih filo-režimskih duhovskih društev težko pregrešili proti jugoslovanski ustavi, ki jamči svobodo združevanja. Četrtič pa trdi nič manj, kakor da so prekršili načela Listine človečanskih pravic, ki so jo sprejeli Združeni narodi. Ta listina jamči namreč tako svobodo združevanja, kakor tudi svobodo vesti in besede.

Težišče napada na jugoslovanske škofe je po dopisnikovem mnenju v zadnjih dveh točkah. Toda sklicevanje na ustavno zajamčeno pravico združevanja in na načela Listine človečanskih »pravic ni v današnji Jugoslaviji prav nič realno«. Handler namreč ugotavlja:

»Teoretično je pravica združevanja zajamčena vsem jugoslovanskim državljanom, toda dejansko ima nanjo monopol samo Komunistična partija in od nje izhajajoče organizacije.«

»Pri vseh razpravljanjih o ustavnih spremembah in v svojih razgovorih z zahodnimi kritiki so jugoslovanski voditelji vztrajali na stališču, da mora Komunistična partija ohraniti monopol nad državno oblastjo, in so odklanjali ponovno vzpostavitev večstrankarskega sistema s trditvijo, da bi to spodkopalo in zrušilo enotnost in neodvisnost jugoslovanske države.«

»Sklicujoč se na Listino človečanskih pravic skuša propaganda kriti določeno skupino (t. j. filorežimske duhovnike, n. pr. Cirilmetodarje, op. uredn.) z neko splošno pravico, ki bi jo morali uživati vsi ljudje, toda niti v eni sami točki svojega dokazovanja ne pokaže (namreč propaganda in režim, op. uredn.), da bi bila pripravljena priznati to pravico tudi mnogim, ki se še vedno niso sprijaznili s Komunistično partijo, ali ki se ne morejo pomiriti z nadaljevanjem komunističnega monopola na državno oblast.«

Tako piše tujec, ki gleda na jugoslovanske razmere, in to ne morda kak sovražnik Jugoslavije, ampak član naroda, ki Jugoslavijo podpira. Kaj naj rečemo šele mi, ali naj soglašamo s tistimi, ki pravijo, da si moramo pred stisko jugoslovanskih narodov zakrivati oči, in da o tem ne smemo govoriti, ali pa celo, da moramo v vse to privoliti?

V čigavem imenu vlada Titova partija?

Se vedno najdemo pametnjakoviče, ki trdijo, da e treba dati roko jugoslovanskemu režimu, ker je pač zastopnik in oblast našega matičnega naroda. Daje oblast, bo že držalo, toda v vrednost njegove zastopniške legitimacije pa mnogi upravičeno sumijo.

Vzemite samo enega izmed mnogih dokazov, ki opravičujejo te sume:

Dnevnik »Mariborski večer« je pred dnevi napisal, da je Partijska konferenca v Ljutomeru ugotovila, da v 21 kmečkih viničarskih zadrugah ni nobenega partijca, v vseh zadrugah pa je v partiji samo 0,70 odstotkov zadružnikov. Torej niti en sam odstotek! Ta droben del odstotka pa bi bil še manjši, če ne bi bilo zadrug v Apaški dolini, kjer so naselili na posestvih odseljenih Nemcev primorske koloniste, med katerimi je kar celih »9 odstotkov« partijcev!

Toda, da ne bi kdo mislil, da je partijska bilanca tako porazna samo med kmetskim življem, posnemamo iz istega mariborskega dnevnika, da je n. pr. v Prekmurju med približno 100.000 prebivalci, kolikor jih ta del Slovenije šteje, samo 1300 partijcev, od katerih pa so jih morali v zadnjem letu okrog 130 izključiti, ker niso kazali nobene vneme, so se udeleževali verskih obredov itd. Torej spet smo pri samo malo več kakor enem odstotku!

V čigavem imenu torej nastopa tista partija, ki si neupravičeno lasti vso oblast nad jugoslovanskimi narodi, kaj jo opravičuje, da bi v njej gledali zastopnika, ne pa nasilnika in izkoriščevalca? Ali ne povedo te številke dovolj jasno, kako gledajo na komunistični režim jugoslovanski narodi, ki so ga preizkusili na svoji koži?

Novi boji na Koreji

Skoraj neopazno so se komunistični napadi na Koreji razvili iz poizkusnih napadov ali »popravljanja bojne črte« v močno, čeprav še omejeno ofenzivo . . . Najbolj preprosta razlaga za to komunistično ofenzivo bi bila, da se je Sovjetom in kitajskim komunistom zdelo, da jim razgovori v Pan Mun Džomu nič več ne koristijo in so zato spet začeli s pravo vojno. V tem smislu pomenijo sedanji boji njihov poizkus, da bi v močnem merjenju sil prodrli skozi bojno črto Združenih narodov.

VESTI z GORIŠKEGA

Pripravljanja za bodoče volitve

Demokrščanska volilna aritmetika in izgledi ostalih goriških strank

Bolj kot dve znani slovenski skupini SDZ in DFS se letos mrzlično, čeprav tiho pripravljajo na bodoče občinske volitve na Goriškem vse italijanske stranke in skupine izven neofašistov pri MSI in komunistov, ki ne kažejo, da bi jim volitve delale preglavice.

Volitve bodo v občinah do 10 tisoč prebivalcev po večinskem sistemu, to je: lista, ki dobi največ glasov, dobi štiri petine svetovalcev, naslednja lista pa ostalo petino. V občinah nad deset tisoč prebivalcev pa dobi dve tretjini svetovalcev tista lista, odnosno tiste povezane liste, ki dobijo tudi samo relativno večino glasov. Ostalo tretjino svetovalskih mest si delijo vse druge liste sorazmerno po dobljenih glasovih.

Za goriško občino velja zadnji sistem! Zato verjamemo, da si obe skupini SDZ in DFS z gotovostjo priborita pri samostojnem nastopu vsaka svojega svetovalca. Pri številčnem razmerju glasov, ki so bili oddani raznim listam lansko leto, pa z gotovostjo dobita vsaka od teh dveh skupin po dva svetovalca v občinski svet. To razmerje bi se ohranilo tudi pri skupnem povezanem nastopu; toda z razliko, da ne bi bila gotova izvolitev prav dveh kandidatov za vsako skupino, ker bi lahko dobila večino ali pa tudi vsa štiri mesta ena sama skupina, in to zaradi preferenčnih glasov, ki bi odločali za izvolitev tega ali onega kandidata.

V kolikor smo mogli izvedeti, mislijo nastopiti goriški demokristjani samostojno iz sledečega razloga. Gotovo je, da dobijo sami vsaj relativno večino glasov, če ne tudi absolutno, kot se je zgodilo lansko leto. V tem oziru so prepričani, da dobijo dve tretjini svetovalcev. Ostalo tretjino mest bi si delili socialisti, komunisti, neofašisti, SDZ in DFS ter morebitne druge liste. Verjetno je, da bodo letos nastopili s svojo samostojno listo tudi istrski izseljenci (»ezuli«), ki se vedno bolj oddaljujejo od domačih italijanskih strank in hočejo živeti zase kot nekaka privilegirana skupina. Ti odnesejo glasove predvsem neofašistom in demokristjanom. Ker pa izgleda, da drugih list ne bo, ker se neodvisneži z Digianantonijem na čelu menda ne mislijo odločiti za nastop in raje silijo na listo demokristjanov, ki jih bodo tudi sprejeli. Digianantonio je dober partner v borbi proti Slovencem, zato lahko zaprejo eno oko na pomisleke, ki so jih še pred nedavnim imeli proti njemu! . . .

Z nastopom istrskih izseljencev smo rekli, da izgubijo neofašisti, ki delajo največje preglavice demokristjanom, saj bi pri glasovih, ki so jih prejeli lansko leto, zasedli letos kar pet mest v občinskem svetu. Vprašanje je tudi, če nastopijo republikanci samostojno ali pa povezani s socialisti kot v pretekłem letu na pokrajinskih volitvah. Menimo, da se jim ne bo splačalo tvegati izgube s samostojnim nastopom, ker so lansko leto prejeli skupno s socialisti 2850 glasov. Leta 1948 pa so skupaj s socialistično listo šteli 3369 glasov. Kdo je nazadoval? Verjetno eni in drugi, prav gotovo pa največ republikanci!

Vprašanje je tudi, kako opravičijo demokristjani svojo odločitev za samostojen nastop pri občinskih volitvah, kjer so gotovi zmage, ko pa zahtevajo povezavo s socialisti, republikanci in liberalci za državnozborske volitve, ki bodo prihodnje leto, ker zmage niso gotovi niti z novim volilnim zakonom, ki zahteva več kot polovico vseh glasov za dosego dveh tretjin poslanskih mest! Ali bodo socialisti, republikanci in liberalci pristali na to igro? . . . Tudi liberalci namreč silijo na demokrščansko listo, ali vsaj na povezavo z njo za občinske volitve, ker bi sicer ne dobili niti enega svetovalskega mesta.

Cepljenje proti tifusu

Po odredbi Visokega komisariata za javno zdravstvo se morajo podvreči cepljenju proti tifusu vsi tisti, ki imajo posla s kuhinjo, razkuževanjem, snago in prenašanjem v vseh javnih in zasebnih bolnicah kakor tudi vsi uslužbenci javne varnosti.

Vsi prizadeti naj se javijo na občinskem higienskem uradu v Mazzinijevi ulici vsak dan od 9. do 12. ure.

Važno za učitelje

Vsi učitelji se lahko udeleže natečaja za vpis na padovansko univerzo.

Na tej visoki šoli bodo lahko doktorirali v jezikovnih vedah, v pedagogiki ali pa dosegli diplomo nadzornika ljudskih šol.

Prošnjo morajo vložiti najkasneje do konca oktobra. Sprejemni izpit bo 12. novembra ob 8. uri zjutraj.

Najemninske pogodbe za zemljišča

Glede na čuden nastop vodje urada »Ente delle Tre Venezie«, Anselmija, ki je pred nekaj tedni dal najemnikom zemljišč ustno odpoved pogodbe, ki jim teče z zavodom, ter zahteval podpis na prostem papirju, da so odpoved sprejeli in da bodo zemljišče zapustili z 11. novembrom t. l., sporočamo prizadetim kmetom, ki so prostodušno podpisali sprejem odpovedi najemninske pogodbe, da mora po členu 9 zakona od 4. 8. 1948 štev. 1094 nositi pečat registrskega urada vsak odstop od najemninske pogodbe za zemljišča. V nasprotnem primeru je odstop neveljaven in pogodba teče naprej polnoveljavno.

V kolikor nam je znano, ni nobeden od najemnikov prostovoljno odstopil od pogodbe s pravomočnim spisom, ki nosi pečat registrskega urada.

Čl. 9 zakona od 4. 8. 1948 pravi dobesedno:

»Odstopi od podaljšanja pogodbe, ki ga ta zakon predvideva, so veljavni samo, če izhajajo iz listin z gotovim datumom, ki mora biti poznejši od vstopa v veljavo tega zakona, ali ki izvirajo iz dogovora, sklenjenega s pomočjo sindikalnih združenj prizadetih strank.«

Listine z gotovim datumom so tiste, ki nosijo pečat registrskega urada.

Zakon od 11. 7. 1952 štev. 763 pa določa, da so vse kmetijske pogodbe podaljšane!

Zato opozarjamo vse prizadete kmete, da odpoved najemninske pogodbe, ki so jo prejeli od strani g. Anselmija, ni pravnoveljavna, ker ne vsebuje navedenih pogojev, in da se zoper vsako njegovo nadaljno zahtevo, da morajo zemljišče zapustiti, lahko pritožijo na Agrarno specializirano komisijo pri goriškem okrožnem sodišču.

Pouk v slovenščini bi stal preveč...

V ponedeljek 13. t. m. je bila seja goriškega pokrajinskega sveta, na kateri so na dolgo in brez kakega zaključka razpravljali v zadevi zgradbe ceste iz Tržiča do Gradeža. Ker je vlada že odobrila prvi prispevek za to cesto, ki se zaenkrat ne bo gradila, je naš svetovalec g. Bratuž predlagal, naj ta znesek 240 milijonov lir uporabijo za popravljanje in vzdrževanje deželnih in občinskih cest goriške pokrajine. V zadevi pa niso sklenili še ničesar.

V ostalem so razpravljali še o obnovitvi dogovora z družbo »Compagnia di Maria« za poučevanje v goriški gluhonemici in pri tej priliki je Bratuž predlagal, naj se v dogovor stavi tudi točko, da se na zahtevo staršev mora slovenskim gluhonemim v zavodu dajati tudi slovenski pouk. Predsednik dr. Culot je Bratuža opomnil, da stoji ta točka že v samem pravilniku gluhonemnice, ki ga »Compagnia di Maria« ne more spremeniti. »Vendar bi tako poučevanje stalo preveč« — je pripomnil g. predsednik.

Končno so na seji sklenili, da se zavarujejo vsi bolniki v umobolnici, in to za morebitne poškodbe.

Dnevnega reda niso izčrpali in bodo razpravljanje nadaljevali na drugi seji.

Skriljevo nad Kolenjami

Letos smo bili v Skriljevem, Rastočem, Mirniku in Brusnicah večkrat tepeni od toče.

Prvič nas je oškodovala meseca julija, potem pa kar trikrat v enem dnevu, in sicer 9. septembra: dvakrat zjutraj ob 6. uri, potem pa še opoldne.

Škodo smo zaradi tega utrpeli velikansko in trgatev smo seveda imeli skoro popolnoma uničeno. Med vse oškodovane kmete so oblastva razdelila milijon dve sto tisoč lir. Dobro je tudi to, kar so dali vendar ta znesek niti od daleč ne plača vse škode! Morali bi nam brisati vsaj tudi vse davke, ker bomo sicer le težko preživeli zimo in ves čas prihodnjega pridelka. Županstvo pa naj bi se pobrigalo tudi za to, da nam izplačajo vso vojno odškodnino, ki je nekateri imamo precej za dobiti!

Družinske doklade

Kmečki delavci bodo po sporazumu, ki je bil sklenjen 8. oktobra t. l., prejeli družinske doklade od 1. julija dalje za vsakega otroka 45 lir dnevno, za ženo 37 lir, za starše pa po 30 lir za vsakega. S 1. julijem prihodnjega leta bodo te doklade povišali na 60 lir dnevno za otroke, 50 za ženo in 40 za vsakega od staršev.

Cestni prestopki

Kljub denarni kazni, ki jo morajo plačati vsi, ki prekršijo določila cestnega prometa, je bilo v preteklem mesecu še vedno nad dve sto cestnih prestopkov v našem mestu. Morda bodo odslej vsi bolj previdni, saj so globe povišali v tem mesecu za štirikrat!

Trgovinski odnosi z Jugoslavijo

V avgustu so trgovinske izmenjave s Slovenijo beležile za 44,565.000 lir uvoza in za 38,073.856 lir izvoza. Tudi v juliju je uvoz presegal izvoz in se povečal kredit Slovenije, ki tako znaša po zadnjem obračunu preko 64 milijonov lir.

Potrebna usposobljenost za vožnjo motornih koles

Zakon od 25. 7. 1952 določa, da si morajo vozači motornih koles preskrbeti potrdilo o usposobljenosti za vožnjo. Dokazati pa bodo morali le, da imajo psihične pogoje za vožnjo in da poznajo pravila o prometu s temi vozili. Na Inšpektorat za motorizacijo morajo predložiti krstni list in potrdilo o bivališču, da bodo lahko prepuščeni k izpitu.

Cena mesu

Končno je cena mesu nekoliko padla. Je sicer skromen korak, ki nikakor ni v sorazmerju s padcem cene goveje živine, saj so ceno znižali le za približno 55 lir na kg.

Večerni tečaji

Državna šola umetnosti (»Scuola d'Arte«) v Gorici (ulica Vittorio Veneto) bo v kratkem odprla brezplačne večerne tečaje za mizarje, pleskarje in predice.

Za ta tečaj se lahko javijo vsi fantje in dekleta, ki so se posvetili omenjenim poklicem, ali ki bi se radi za te poklice usposobili.

Tajništvo šole sprejema vpise ter daje vsa podrobna navodila in pojasnila.

Prenos trupla pok. nadškofa Margottija

V soboto 18. oktobra ob 9. uri zjutraj bodo v slovesnem sprevodu prenesli truplo pok. goriškega nadškofa Margottija iz goriške stolnice v cerkev Srca Jezusovega. Na predvečer bo truplo pokojnika izpostavljeno v stolnici.

Dela in popravila na grobiščih samo do 28. oktobra

Goriško županstvo opozarja, da so dela ter popravila na grobiščih in nagrobnih kamnih dovoljena samo do 28. oktobra. Po tem dnevu bo prepovedano vsako delo, ker bodo pokopališče čistili zaradi praznika vseh mrtvih.

Državna meja

Mešana jugoslovanska-italijanska razmejitvena komisija še ni končala s svojim delom. Zadnje dni je dosegla kompromis samo pri razmejitvi ozemlja na področju mesta Gorice. Še vedno pa je nerešeno vprašanje meje na Kolovratu, Brdu in Št. Mavru.

Važno za dvolastnike zemljišč

Te dni prejemajo dvolastniki zemljišč odločbo davčnega urada pri Okrajnem ljudskem odboru v Solkanu o odmeri dohodninskega davka za leta 1948, 1949, 1950 in 1951.

V zvezi s tem opozarjamo vse te dvolastnike, da e bilo pred kratkim sklenjeno v Solkanu, da bodo dvolastnike, da je bilo pred kratčevali za 25 odst. manj davka kot tisti, ki bivajo v Jugoslaviji, ker imajo prvi več truda in stroškov pri obdelovanju svojega zemljišča, posebno zaradi oddaljenosti in obveznega prehoda skozi obmejne bloke.

Poleg tega ima vsakdo pravico do pritožbe zoper previsoko odmero davka. Pritožba, spisana na navadnem papirju, mora biti kolkovana z 90 dinarji, vsaka priloga, to je vsaka dokazilna listina, pa s 25 dinarskim kolekom. Pritožbe morajo biti overovljene po krajevnem društvu obdelovalcev zemlje. Menimo, da gre za društva, ki obstojajo v kraju, kjer leži zemljišče na jugoslovanski strani, in ne v Italiji.

Pritožbo zoper odmero davka pa je predložiti v roku 45 dni od datuma prejete odločbe.

Davek bodo obvezniki plačevali v dinarjih, ki si jih morajo sami preskrbeti po uradnem tečaju 48 din za 100 lir. Menjalnica obstoja tudi na bloku pri Rdeči hiši v Gorici. Sicer pa so dinarji v prosti prodaji v Italiji tudi po bolj nizki ceni.

Kmečka predavanja

Goriško Kmetijsko nadzorništvo ima razna predavanja o kmetijstvu po vseh večjih vaseh. Kot vedno so ta predavanja le v italijanščini in zato ne čutijo naši kmetje nobenega veselja in navdušenja za to pobudo, ki bi bila sicer zelo koristna za vsakega skrbnega kmetovalca. Doslej pravzaprav še nismo slišali in čitali, da imajo sploh namen priti tudi med slovenske kmete. Ponovno prosimo in zahtevamo, naj pošljejo med slovenske kmetovalce slovenske predavatelje!

Točenje novega vina dovoljeno po 25. oktobru

Goriški župan je na podlagi zakona ukazal, da se ne sme točiti novega mošta do vključno 25. oktobra.

Od 26. oktobra dalje je torej točenje novega vina dovoljeno.

Vinske tropine

Goriški prefekt je z odlokom s 1. oktobra določil da je hranjenje tropin dovoljeno samo do 31. decembra 1952, razen če so tropine namenjene za krmo ali prekuhavanje in druge predvidene namene, kot n. pr. pomešane z rastlinskimi in živalskimi odpadki, da služijo za gnojilo.

Šolska poslopja

Istrski izseljenci v Standrežu imajo vsakovrstne prednosti in ugodnosti ne le pred drugimi begunci, ampak celo pred Goričani samimi, ki zadnje čase z vedno večjo nevoljo gledajo to diskriminacijo. Občina jim je zdaj zgradila še novo moderno šolsko poslopje, ki je stalo težke milijone. Prav je, da imajo italijanski otroci svoje šole lepe in moderne, a prav tako bi bilo pravično, da bi tudi slovenski otroci imeli lepe šolske prostore in lepo prebarvane po higienskih predpisih

Matura v Gorici

MATURO NA LICEJU SO NAPRAVILI:

BITEŽNIK Vida
BRATUŽ Lojza
KOMJANC Nada
LOZERCIC Božidar
VRTOVEC Jože

NA UCITELJISCU SO MATURIRALI:

CISCUTTI (Češčut) Marija
DEVETAK Rudolf
OBLJUBEK Marija
PAHOR Marija
AVSIČ Kornelija
RESCIC Lilijana
KODRIC Radovan
GRAUNER Cvetka

Iskreno čestitamo!

Smrtna kosa

3. oktobra je po daljši bolezni umrl v Gorici znani cerkljanski trgovec Ciril Mažgon, ki je bil star komaj 54 let. Zapustil je ženo in štiri otroke.

1. oktobra je pa umrla begunka Julijana Durjava iz Ročinja. Par mesecev prej je umrl njen mož.

Sorodnikom obeh pokojnikov naše iskreno sožalje!

IZ SOVODENJ

Kaj misli naš župan?

Kakor je znano, je toča napravila veliko škodo tudi kmetovalcem iz naše občine.

Višja oblast je zaradi tega nakazala pol milijona lir z namenom, da prizadete kmete primerno in sorazmerno odškodi. Kmetsko - delavska zveza pa je predlagala po *Demokraciji* od 22. avgusta t. l., naj bi se ta denar porabil za postavitev črpalke za vodo na Rojcah, ki bi prav gotovo mnogo koristila vsem sovodenjskim kmetovalcem. Toda naš župan je s prezirom šel mimo tega predloga, seveda samo zato, ker ga je postavila Kmetsko-delavska zveza, in se je raje obrnil na tisto Kmetsko združenje, ki vodijo italijanski nedomači krogi, za mnenje in nasvet v zadevi razdelitve odškodnine od toče prizadetim kmetom. Zdaj ima sovodenjski župan priliko slišati pritožbe raznih kmetov, ki trdijo, da so prejeli premalo, medtem ko so drugi prejeli sorazmerno preveč!

Ti ubogi kmetje so že pozabili na pravilo »ljudske oblasti«, ki se glasi: »Meni levji del, tebi pa kosti. Pa molči pasja reakcionarna mrha!«

V torek 7. t. m. je bila seja občinskega sveta s pestrim dnevnim redom. O poteku seje bomo še poročali.

Seja občinskege sveta

V torek 7. t. m. je zasedal sovodenjski občinski svet in sprejel več sklepov: odobril je novo lestvico taks na obrtnice, povišanje pristojbin na hišne pomočnice in pomočnike, na napise, klavirje, bilijarde, pse, avtomobile in stroje za kavo.

Tako bodo Sovodenjci odslej plačevali 1000 lir davka za služkinjo in tudi več, če jih imajo več kot eno, 2000 lir za klavir, 5000 lir za bilijarde. Psi pa so razdeljeni v pristojbinske razrede. Sklenili so tudi, da mora biti vsak vodnjak oddaljen najmanj 15 metrov od kake greznice in imeti zgornji del iz betona. Duhovnikom so povišali biro za 50 odst., šolskemu roditeljskemu odboru pa bo občina dajala odslej 15.000 lir prispevka namesto 10 tisoč kot v preteklih letih. Černic Amaliji iz Vrha pa bo občina nakazovala po 6000 lir na mesec za vzdrževanje nekega bolnega sorodnika, da ga ne bo treba pošiljati v bolnico in plačevati tam 1400 lir na dan.

Končno je občinski svet odobril podporo 15.000 lir gradiščanskemu združenju ujetniških povratnikov. Proti temu je sicer ugovarjal opozicijski svetovalec g. Peter Tomšič, saj je povsem neumestno, da bodo Sovodenjci dajali podporo ustanovi, ki nima nič skupnega z občinskimi sovodenskimi zadevami. In tudi drugi opozicijski svetovalec je dal glas samo, da bi podporo dali le domačim potrebnim povratnikom. Toda večinski svetovalci so izglasovali podporo v navedenem znesku.

Nekam čudno izgleda ta sklep o podelitvi podpore povratnikom, zlasti ko imajo ti dovolj denarja za prirejanje plesov prav v Sovodnjah. Gotovo je tudi, da bi gradiščanska občina ne dala podpore kakemu sovodenjskemu združenju, tudi če bi imelo kakega Furlana kot člana! . . .

Zdravniška oskrba za služkinje in domače delavce

8. oktobra je vso zdravniško oskrbo za dekle in služkinje kakor tudi za vse druge domače delavce prevzel zavod I.N.A.M. Ta bo odslej dajal vso zdravniško splošno pomoč.

Na razpolago so tudi zdravniki specialisti za razne bolezni. Nudil bo prav tako vsa zdravila, pošiljal v bolnice in skrbel za porodniško pomoč.

V občini Como ena sama vrsta pogreba in sicer brezplačno

Občinski svet občine Como, v Lombardiji, ki je glavno pokrajinsko mesto, je sklenil, da se uvede ena sama vrsta pogreba za vse umrle občinarje, in sicer brezplačno. Menimo, da je tak sklep zelo pameten, in upamo, da bodo svojim kolegom iz Coma sledili še drugi občinski svetovalci v državi! Vsaj s smrtjo naj se konča na tej zemlji socialna razlika!

Seja občinskega sveta v Števerjanu

Spomenica Kmetsko-delavske zveze na dnevnem redu - Svetovalci iz Jazbin so iz protesta zapustili sejno dvorano

V ponedeljek 13. t. m. je bila seja občinskega sveta v Števerjanu, ki je trajala nič manj kot od 4. ure popoldne do 11. ure zvečer.

Glavni predmet seje so bili predlogi, ki jih je predložila števerjanska Kmetsko-delavska zveza v zvezi z znano spomenico od meseca avgusta t. l., ki jo je »Demokracija« objavila v celoti v štev. 34 od 22. avgusta.

Na podlagi te spomenice je občinski svet sklenil, da bo zahteval izpraznitev občinskega doma, ki ga zasedajo karabinjerji in finančni stražniki, da bo mogel služiti občinskim namenom in potrebam. Tudi predlog za ureditev trga pred župniščem je vzel župan na znanje in ga odobril. Kar se tiče vodovoda, so na seji sklenili, da bo županstvo prosilo, naj se na deželne ali državne stroške za sedaj vsaj očistijo domači vodnjaki, da ne bo ljudstvo pilo kalne vode. Stalnega cestarja, ki ga je KDZ predlagala, pa občina v teh težkih finančnih pogojih ne more namestiti in so svetovalci zaenkrat določili sto letnih dnin za vzdrževanje cest.

Nadalje so na seji in na podlagi omenjene spomenice sklenili, zaprositi podjetje RIBI, da bi koriera vozila do Dvora, kar bi služilo vsem občinarjem. Tudi osmo točko spomenice, in sicer prizadevanje, da bi goriška občina napeljala elektriko do Grojne, da bi tako lahko dobivale tok tudi tamkajšnje obmejne hiše števerjanske občine, je občinski svet sprejel.

Sklenili so še najetje milijonskega posojila za razne potrebe in povišek plače duhovniku za sto odstotkov.

Ko je prišlo na dnevni red vprašanje napeljave električne luči na Jazbine in je župan izjavil, da občina ne more prevzeti tozadevnih stroškov v znesku poldrugega milijona lir, so svetovalci iz Jazbin zapustili sejo v znak protesta. Tudi predlog svetovalca g. Hermenegilda Podvršiča, naj županstvo zaprosi podjetje SELVEG za napeljavo luči na Jazbine na njene lastne stroške, je svet odbil.

Težko in mučno je beležiti zadevo protesta svetovalcev iz Jazbin, ker vsi vemo, da imajo prav, ko zahtevajo napeljavo luči. Na drugi strani pa je tudi res, da je števerjanska občina v velikih finančnih stiskah! Vendar upamo, da se z dobro voljo in z upoštevanjem raznih pogojev morda le najde izhod iz zagate, da bodo upravičeni želji in zahtevi prebivalstva iz Jazbin ugodili.

Delo Kmetsko-delavske zveze

V soboto 11. t. m. je bila seja Izvršnega odbora Kmetsko - delavske zveze, na katero so bili povabljeni vsi občinski svetovalci, izvoljeni na listi KDZ. Na seji, ki je potekla v lepem redu, so pretresali razna vprašanja, ki zanimajo vso občinsko javnost s posebnim ozirom na dnevni red seje občinskega sveta, ki je potem bila v ponedeljek 13. t. m.

Vsakovrstno pohištvo:
SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE ITD. - PO NAROČILU IZVRSI VSAKO DELO. - POROSTVO ZA DOBER NAKUP. - TOVARNIŠKE CENE. - DELO SOLIDNO. - DOMAČA TVRDKA.

Tovarna pohištva
Tel. 32
PRINČIČ
KRMIN
Cormons prov. Gorica

SDZ gre svojo pot naprej

Velik uspeh javnega zborovanja SDZ v Nabrežini - Popoln poraz opozicije

12. oktober bo ostal v organizacijskem razvoju Slovenske demokratske zveze na Tržaškem, zlasti pa njenega okrožnega odbora za občino Devin-Nabrežina, zabeležen kot važen mejnik.

SDZ je pred vso javnostjo razgalila spletke, s katerimi ji hočejo nekateri naprtiti krivdo za razbitje Slovenske skupnosti, ki je žela s svojo listo tako prepričevalen uspeh na zadnjih upravnih volitvah. Slovenska skupnost ni pokopana, pokopana je le skupnost med spletkarji, ki so hoteli tako politično skupnost podrediti svojim določenim političnim in ideološkim namenom, ter odkritimi demokratičnimi borci, ki so si Slovensko skupnost predstavljali kot izraz nepotvorjenega narodnega hotenja, da si na ta način skuša zavarovati bodočnost.

Na ruševinah take oskrunjene Slovenske skupnosti je vstala nova skupnost trdno demokratično čuteočih tržaških Slovencev, ki bodo v okviru SDZ napravili vse korake v obrambo STO-ja in življenjskih koristi slovenskega življa na Tržaškem.

Ta nova skupnost je pod preizkušenim vodstvom SDZ dokazala prav v nedeljo 12. oktobra svojo življenjsko silo.

Nabrežinsko kinodvorano so skoro v celoti napolnili domačini. Na govorniškem odru, ki je bil okrašen s tržaško in slovensko zastavo, so zavzeli mesto trije člani nabrežinskega okrožnega odbora SDZ, Jože Kralj, Adolf Pertot in Ivan Terčon, ki so tvorili predsedstvo zborovanja.

Govor Dr. J. Agneletta

Pertot je začel zborovanje s primernim uvodnim nagovorom in takoj predal besedo predsedniku izvršnega odbora SDZ iz Trsta, dr. Josipu Agnelettu, katerega so zborovalci burno pozdravili. Dr. J. Agneletto je orisal razvoj mednarodnopolitičnih prilik in naš položaj spričo sedanjega razpleta mednarodnih silnic.

Dr. J. Agneletto je razložil usodno borbo, ki se danes izvaja v svetu med komunizmom in demokracijo. Prikazal je dogodke na Daljnjem, Srednjem in Bližnjem vzhodu ter v Afriki. Poudaril je, da je spričo opadanja komunistične sile v svetu, zlasti pa v Evropi, podan dokaz, da odklanja svet moskovski totalitarizem, zaradi česar ni več nobenega dvoma v končno zmago demokratičnega sveta in vzpostavitev demokratičnega reda tudi v tistih deželah, ki si jih je po koncu vojne podvrgel kremeljski imperializem.

Tudi Trst igra v tem razpletu mednarodne politike primerno vlogo. Vendar pa prav zaradi tega postaja vedno bolj jasno, da za Trst ni nobene druge rešitve izven mirovne pogodbe. SDZ vztraja zato slej ko prej na stališču, ki ga je zastopala od vsega začetka svoje ustanovitve, da je treba uresničiti STO, ki edino odgovarja tržaškim koristim in gospodarskim ter političnim zahtevam Srednje Evrope in Podonavja. Prav zato odklanja SDZ tudi vsako drugo rešitev, ki bi, kot na primer predloga o kondominiju in razdelitvi ozemlja, hotela iti mimo politične nujnosti, ki so ji tehten mednarodnopravni izraz mirovna pogodba z Italijo in določbe posebnega statuta za STO.

Govor župana Terčona

Po dr. J. Agnelettu je nastopil nabrežinski župan in predsednik okrožnega odbora SDZ za Devin-Nabrežino, Josip Terčon.

Z umirjeno in prepričevalno besedo je župan Terčon izluščil jedro tako imenovane nabrežinske zadeve. Obžaloval je, da je prišlo po volitvah v nabrežinski občini do nasprotstev in sovraštva, ker so hoteli nekateri izkoristiti Slovensko skupnost za kritje posebnih namenov komunistične politike na našem podeželju. Prikazal je prizadevanje SDZ, da bi že pri prejšnjih volitvah nastopili s skupno listo, in nerazumljivo stališče OF, ki je tak nastop izven svojega okvira najodločneje odklanjala. Pri letošnjih volitvah je OF spremenila stališče, saj jo je poraz leta 1949 precej izmodril. Vendar je nas demokrate v skupnost z OF prisililo ne navidezno popustljivejše stališče njenega vodstva, ampak nedemokratični majoritarni volilni sistem, ki so ga proti določbam mirovne pogodbe uvedli tudi pri nas na Tržaškem.

Župan Terčon je nato natanko obnovil potek pogajanj za razdelitev mandatov med skupinama Liste slovenske skupnosti, to je Slovensko narodno listo (SDZ, SKSZ in SNS) ter OF. Ne bomo tega na tem mestu ponavljali, ker smo o vsem tem že obširno pisali v našem listu. Prav tako je znan spor, do katerega je prišlo po skupni volilni zmagi. Podajamo iz Terčonovega govora le bistvo problema, za katerega je šlo:

»Pravica je bila na naši strani. Glavni skupini v Slovenski skupnosti sta bili SDZ in OF. Čeprav je SDZ pri volitvah l. 1949 izšla skoro še enkrat tako močna kot OF, smo se mi zadovoljili z županom in dvema odbornikoma, a OF smo prepustili kar tri mesta. Naše tretje mesto smo pa hoteli prepustiti S. K.S.Z., ki je bila pri volitvah z nami že leta 1949 ter je imela tudi nekaj vpliva med našim ljudstvom. Skupina neodvisnih Slovencev pa pri nas nič ne šteje, ker je sploh nikdo ne poznai Slednjič se nam je zdelo vse to sumljivo in smo zaslutili, da se je organizirala široka zarota proti SDZ, ki naj bi ostala v novem odboru ne samo v manjšini, ampak tudi brez župana, kar se je kasneje res izkazalo za resnično.«

SDZ je bila pripravljena, da sporazumno uredi vsa sporna vprašanja, pa je naletela na gluha ušesa in nepopustljivost, zaradi česar je prišlo do končnega poloma prizadevanj po ohranitvi politike, ki jo je napovedala Lista slovenske skupnosti.

Glede vprašanja odgovornosti za tak razvoj je dejal župan Terčon naslednje:

»Ker smo bili še vedno trdno prepričani, da stojimo na pravem stališču, nismo šli po prvi brezuspešni seji novega obč. sveta iskat nikogar, sprejeli bi pa od nasprotne skupine vsak predlog, ki bi upravičeno zadostil našim pravičnim zahtevam. A gospodje se niso niti za ped zganili! Mi smo imeli sicer pripravljen predlog zanje, a to le v primeru, če bi prišli oni k nam. Do tega pa ni prišlo, ker so gospodje računali, da bodo itak imeli večino, zaradi česar se ni vredno pogajati z nami. Tako smo brez nobenih drugih stikov prišli do druge seje novoizvoljenega občinskega sveta. Moram tu slovesno izjaviti, da niti prej, a še manj v tem zadnjem tednu nismo imeli nikakih stikov, nobenih pogajanj, sploh nobenih razgovorov z nobenim predstavnikom ali zastopnikom Komunistične partije. Kaj takega bi bilo pod našo častjo! Nikdar bi se ne dogovarjali s kakršno koli nasprotno skupino, ker smo bili prepričani, da bomo dosegli sporazum in obnovili Slovensko skupnost. Kdor drugače misli, naj pride z dokazi na dan, ker mi nočemo prav ničesar prikrivati. Nasprotno so ravno drugi hodili okrog komunističnih svetovalcev s priporočilom, naj bi glasovali za dr. Škerka. Tudi tokrat se nihče od OF in njenih zaveznikov ni hotel približati s kakšnim predlogom naši skupini. Dejstvo, in to neizpodbitno dejstvo je, da sem povabil tik pred drugo sejo zastopnika OF in ga vprašal, če imajo oni kak predlog za nas, nakar je odgovoril odklonilno. Nato sem mu napisal na listič naš zadnji predlog s prošnjo, naj nam odgovore. Res je prišel odgovor, trd in brezkompromisen: „Ne sprejmemo!"

Prve volitve za župana so šle brezuspešno mimo, ker ni nihče dobil absolutne večine. Pred drugim glasovanjem, ki bi moralo biti odločilno, pa je vstal svetovalec kominformist partije, Ado Visintin-Slavec, ki je popolnoma sam in iz svoje lastne volje oziroma volje njegove skupine, ter brez nobenih predhodnih razgovorov ali dogovorov z nami izjavil, da bo njegova skupina glasovala raje za Terčona kot pa za titovskega župana dr. Škerka. Ta izjava je udarila kot strela v sejno dvorano in tudi v naše vrste, a ponavljam še enkrat, do tega je prišlo brez nikakega dogovora z nami! Njihovi glasovi so odločili izvolitev novega župana in je bila s tem zadeva zaključena in Skupnost pokopana!

Pa tudi tedaj bi se dala Skupnost še rešiti. Ko je namreč Slavec dal to izjavo ter so svetovalci OF in njenih zaveznikov videli, da ni več pomoči, bi morali še oni oddati glasove za našega kandidata, ker bi ostala še vedno odprta vrata za sporazum glede sestave odbora. A ker tega niso napravili oziroma se niso zavedali važnosti tistega trenutka, so s tem zakrivili končen prelom!

Ponavljam in slovesno izjavljam, da do tedaj nismo imeli nobenih razgovorov s predstavniki Komunistične partije, ker smo šele po izvolitvi župana stopili z njimi v stike glede izvolitve odbora in namestnikov.

A tudi tu ni bilo nikakih pogajanj ampak padli so naši suhi predlogi, s katerimi smo jim ponudili eno mesto v odboru in enega namestnika. Zahtevali so sicer več, a ker so pri nas naleteli na gluha ušesa, so to sprejeli. Tako je bil tudi odbor izvoljen in s tem je bilo končano poglavje volitev župana in občinskega odbora v naši občini.«

Župan je na koncu podal še poročilo o dosedanjem delovanju novega občinskega sveta in odbora ter ostro grajal nastopanje tako imenovane opozicije, ki s svojimi natolcevanji in zlaganimi časopisnimi poročili namenoma ovira večinska prizadevanja pri delu v korist občinskega napredka.

Predsedujoči Pertot je po županovem poročilu odprl razpravljanje. To je bilo izčrpno in vsestransko. Vanj so posegli številni poslušalci. Vsem je dal župan temeljita pojasnila.

Pri tem je dobil pošten in zasluženo odgovor tudi dr. Škerk, ki je s prelahkotno vihravostjo hotel nadaljevati na našem zborovanju z delom, ki ga je tako klavrno začel v občinskem svetu. Pa je pri tem drznem poskusu temeljito pogorel in neslavno propadel!

Spodaj navajamo nekaj cvetk s poteka razpravljanja.

Glede javnih del v nabrežinski občini pa je župan dal posebno obširno in pregledno poročilo, ki ga bomo zaradi njegove zanimivosti objavili v celoti prihodnjič.

Naše šolske potrebe

Naše politične in strokovne organizacije kakor tudi Odbor za slovensko šolstvo v Trstu so napravili vse potrebne korake, da pravočasno seznanijo prizadeta oblastva s potrebami slovenskega šolstva na Tržaškem in zanj dosežejo tiste ukrepe, ki jih vsa naša javnost že dalj časa upravičeno pričakuje.

Glede otroških vrtcev moramo ponovno pribiti nujnost odprtja slovenskega otroškega vrtca v Trstu, v ulici Sv. Frančiška, v okolici pa na Proseku, v Božičih in v Štramarju-Žavljah.

Italijanski iredentistični krogi so si postavili dalekosežen raznarodovalni načrt slovenskega življa na Tržaškem. Zdaj so segli po skrajnem sredstvu: začeli so ustanavljati državne in cerkvene italijanske otroške vrtce na čisto slovenskem ozemlju in hkrati skušajo z vsemi razpoložljivimi sredstvi zavirati odprtje slovenskih otroških vrtcev na področju, kjer že delujejo italijanski. Naj še enkrat omenimo, da so neke šolske sestre iz Benetk ustanovile pred kratkim italijanski otroški vrtec v Štramarju! Ali nimamo tudi mi slične slovenske ustanove, ki bi mogle uspešno preprečiti tako raznarodovalno delo med tržaškimi Slovenci?

Kaže, da je zadeva z otroškima vrtcema v Trstu, v ulici Sv. Frančiška, in na Proseku v teku. Socialni urad ZVU je že odobril potrebne kredite in čaka zgolj na strokovno mnenje Prosvetnega urada ZVU in na mnenje tržaške občinske uprave glede učnih prostorov. Kakor zdaj stoje stvari, lahko rečemo, da ni nobene ovire več, da ne bi mogla oba vrtca začeti delovati takoj z začetkom tega šolskega leta.

Ne manj nujna pa je tudi ustanovitev otroških vrtcev v Božičih in Štramarju-Žavljah. Prijavljenih je dovolj otrok. Prilike v osnovni šoli nikakor ne morejo zaradi tega vplivati na odprtje slovenskih otroških vrtcev v obeh navedenih krajih. Kominformistična politika na našem podeželju, ki deluje roko v roki z najbolj strupenimi protislovenskimi prizadevanji demokrščanskih iredentističnih krogov, in socialni pritisk na sproletarizirane majhne kmetovalce, ki si služijo kruh z delom v tržaških ladjedelnicah in drugih industrijah, sta res dosegla, da prehajajo v Miljskih hribih otroci teh slovenskih staršev v vedno večjem številu v italijanske osnovne šole.

Vendar ta pojav, ki je posledica nedemokratičnih prilik, v katerih živimo v coni A STO-ja, ne sme biti merilo za uradno šolsko politiko v Miljščini! Vsi prizadeti krogi naj upoštevajo v našem konkretnem primeru, da imamo v Božičih in Štramarju-Žavljah dovolj otrok za pravilno in uspešno delovanje obeh zahtevanih otroških vrtcev. Oblastva so dolžna ta vrtca ustanoviti, zlasti ker so dovolila delovanje italijanskega cerkvenega vrtca v Štramarju, in ker je prav, da tudi oblastva pripomorejo k demokratično utemeljeni osnovnošolski vzgoji našega življa v Miljščini v slovenskem jeziku.

Prilike v osnovnih šolah so običajne. Demografska povojna kriza — kakor smo predvidevali in računali — je zdaj še v vpadanju. Zato se bo stanje v naših osnovnih šolah polagoma začelo vračati v normalno stanje. Vsi naši politični krogi pa morajo najti način, kako preprečiti socialni pritisk na slovenske mestne in podeželske starše — na podeželju prav posebno v Miljščini! —, da bomo s tem uspešno zavarovali obstoj in razvoj našega osnovnega šolstva.

Strokovne šole se zelo ugodno razvijajo. Zadostuje, da se ogledamo statistike zadnjih let in se prepričamo o stalnem porastu vpisanih dijakov, še prav posebno na strokovnih šolah in tečajih z industrijsko smerjo. Zato se nam pri tem nujno vsiljujeta dve ugotovitvi: urediti je treba primerne šolske prostore za tržaško industrijsko in trgovsko strokovno šolo ter dati možnost absolventom obeh šol, da morejo nadaljevati industrijski in trgovski strokovni pouk na odgovarjajoči slovenski višji srednji trgovski šoli.

Že leta 1948 se je za obe šoli prijavilo dovolj dijakov, zato zares ne moremo razumeti, zakaj naša prosvetna oblastva še vedno ne dovolijo ustanovitve teh šol! Izgovori o finančnih težavah so iz trte izviti, ker ti nikdar ne prihajajo na dan, ko je treba ustanoviti kakšno novo italijansko šolo! Dejansk irazlog za nerazumevanje naše potrebe po obeh navedenih šolah tiči samo v podpiranju znanega italijanskega nasprotovanja proti utrjevanju in večanju našega šolskega sistema.

Moramo zato še enkrat pribiti našo trdno voljo, da hočemo vse vrste šol, ki jih imajo Italijani v Trstu, ker tudi slovenski mladini mora biti dana možnost, da se izobrazi v materinščini v vseh strokah in s tem usposobi za koristno vključitev v slovensko narodno skupnost na Tržaškem.

Ostale naše srednje šole se prav tako kot strokovne nadvse zadovoljivo razvijajo. Stanje na nižji srednji šoli je približno enako lanskemu. Prav tako na višjih srednjih šolah. Nenavaden porast pa je letos zabeležila prva klasična vzporednica višje realne gimnazije, kar je najznačilneji dokaz za res občuteno potrebo po samostojnem slovenskem klasičnem zavodu v Trstu.

Pereče pa je vprašanje stavbe za naše srednje šole v Trstu. Sedanji prostori so pretesni in neprimerni. Nujno je treba dobiti odgovarjajoče prostore v mestnem središču! Italijani so si svoje šolske prilike že zadovoljivo uredili, zato smo prepričani, da bodo šolska oblastva posvetila takoj vso pozornost vprašanju dodelitve nove stavbe v sredini mesta za slovenske srednje šole.

O ostalih potrebah našega šolstva pa bomo spregovorili prihodnjič!

Nekaj drobnih iz nabrežinske debate

Na nedeljski debati, ki se je razvila na nabrežinskem shodu SDZ po poročilu župana Terčona, so poslušalci res izvedeli marsikaj, kar jim odslej omogoča, da lahko laže razsodijo o dogodkih in pravilneje vrednotijo posamezne osebe.

Oglejmo si samo nekaj drobecv.

* * *

Dr. Škerk je v svojih izvajanjih vrgel županu Terčonu očitek, da je bil na razpravi proti Adu Visintinu-Slavcu obsojen, da je to zelo čudno in da zaradi tega vsa ta stvar še ni končana

Nato je župan pojasnil, da je Visintin že pred razpravo podpisal izjavo, da bo plačal vse sodne stroške, in da bo obdolžitve, ki jih je med volilno borbo izrekel proti gospodu Terčonu, v časopisju javno preklical, kar je tudi napravil. Čim je torej toženi bil pripravljen to storiti, ni imelo nobenega smisla nadaljevati pravdo. Dr. Škerk, ki je bil na razpravi prisoten, kakor tudi »Primorski dnevnik«, ki je kasneje o tem pisal, sta vse to vedela, a o vsem trmasto molčita in samo kričita, da je bil Terčon obsojen.

Ženski glas iz občinstva pa je vprašal dr. Škerka, kako to, da vse to po njegovem ni končano, če je pa vse pogodbe in račune za dobave svoječasno odobril njegov oče, Škerk starejši, ki je bil takrat v občinskem odboru. Zakaj je danes slabo to, kar je bilo včeraj dobro?

K predmetu se je oglasil še dr. Branko Agneletto, ki se je omenjene razprave udeležil kot pravni zastopnik župana Terčona, in je pojasnil, da je umaknitev tožbe običajni način za zaključek razprav zaradi žaljenja časti, čim je obtoženi pripravljen dati zadoščenje. Tako je to bilo v tem primeru. Sodnik pa mora formalno obsoditi na plačilo stroškov dotičnika, ki je tožbo vložil, kajti z obtožencem nima nobenega posla, ker je tožba pač umaknjena. Obtoženec nato te stroške vrne tožitelju, kar je predmet posebne pogodbe, s katero tudi nima sodnik nobenega opravka. Sodnikova odločitev torej nima takega značaja, da bi na njeni osnovi lahko govorili o krivdi. Dr. Branko Agneletto razume, da je »Primorski dnevnik« netočno poročal, kajti v politični polemiki si časopisi marsikaj dovoljujejo, toda nikakor ne more razumeti, da govori prav tako tudi dr. Škerk, ki je pravnik, ter bi mu morala že njegova poklicna dolžnost če že ne človeška vest velevati, da prizna resnico tako, kakor je, ne pa da jo potvarja. Dr. Branko Agneletto je končal svoje besede z ugotovitvijo, da ga je ob sami misli na take pravnike sram, da je tudi sam pravnik.

Gromko ploskanje je pritrdilo njegovim besedam.

* * *

Ko je dr. Branko Agneletto začel govoriti, mu je dr. Škerk vpadel v besedo ter rekel: »Centrala je že tu!« hoteč s tem opozoriti, da delajo nabrežinski člani vse po navodilih in taktiki iz Trsta, ne pa samostojno, kakor je to poudaril župan Terčon.

Dr. Branko Agneletto pa je na ta očitek enostavno odgovoril, da Neodvisni Slovenci niso na zborovanju zastopani niti z enim izmed svojih članov, kajti dr. Škerk zastopa kar celo tretjino njihovega vodstva in celo tretjino njihovega članstva!

Odbornik SDZ Kralj iz Slivnega pa je podčrtal, da ima Slovenska demokratska zveza iz Nabrežine v Trstu res svoje središče, toda iz njega prejema le nasvete, ne pa ukaze. Upošteva jih, če vidi, da so koristni, drugače pa ravna po lastnem preudarku, kajti Slovenska demokratska zveza je resnično demokratična in narodna organizacija, ki ne pozna »komande«, kakor tisti ljudje, ki so navajeni na gumb, na katerega pritisnejo iz Trsta ali od drugod, pa teče vse, kakor je od zgoraj odrejeno.

* * *

Dr. Škerk je med ostalim očital županu Terčonu, da ni točno, da Slovenska demokratska zveza v Nabrežini ni imela pred usodno sejo, na kateri sta bila izvoljena župan in odbor, nobenih stikov s kominformisti. Ni sicer vedel povedati ničesar konkretnega in v podkrepitev svoje trditve se je skliceval na listo, ki naj bi jo sprejeli obč. svetovalci Slovenske demokratske zveze na sestanku v Mavhinjah, in na kateri naj bi bilo napisano že ime sedanjega občinskega odbornika Visintina (KP). To listo da je Terčon izročil Dragu Legiši.

Župan Terčon je nato pojasnil, da je res, da je bila na mavhinjskem sestanku sprejeta neka lista, ki jo je nato izročil gospodu Dragu Legiši kot predlog Slovenske demokratske zveze. Toda to je bila lista za sporazum z Osvobodilno fronto, Neodvisnimi Slovenci in Krščansko-socialno zvezo, ne pa za sporazum s kominformisti! Na njej ni bilo napisano Visintinovo, ampak Miličevo ime (občinski svetovalec, pristaš OF!) in tisti, ki so proti Slovenski demokratski zvezi, so nato to ime izbrisali ter sami vnesli Visintinovo, ker so mislili, da bodo s tem ustvarili dokaz za borbo proti Slovenski demokratski zvezi. Slovenska demokratska zveza take liste, na kateri bi bilo Visintinovo ime, nikdar ni sestavila, še manj pa komu dala. Kdor trdi drugače, laže. Župan Terčon je pozval za pričo za resničnost svojih besed Draga Legišo, toda ta je medtem že nepazno izginil iz dvorane.

* * *

Ker je v nadaljevanju debate dr. Škerk spet izjavil, da župan Terčon ne mara priznati, da je dal po mavhinjskem sestanku Dragu Legiši listo s predlogom za sestavo občinskega odbora, je župan Terčon ponovil, da je že povedal, da je dal listo in kakšno listo (glej prejšnji odstavek!).

Toda prav zaradi tega je dejal župan Terčon, da bo v bodoče razgovarjal z dr. Škerkom samo pismeno in tako, da bo dr. Škerk tudi sproti podpisal, kar bo prečital. Kajti nad njim se je že parkrat razočaral. Tako mu je že dolgo pred prvo sejo občinskega sveta izjavil, da bo sklical občinski svet na prvo sejo proti koncu septembra ali prve dni oktobra, dr. Škerka pa ni bilo prav nič sram pisariti v časopisih, da mu je župan rekel, da bo seja proti koncu oktobra ali prve dni novembra.

Do še večjega izkrivljanja resnice pa je prišlo kasneje. Nekoč je dr. Škerk hotel na občini videti neke listine. Dobil je, kar je želel, toda oseba, ki mu jih je izročila, mu je rekla, da niso vse, ker jih je nekaj spravil župan v miznico. Dr. Škerk je nato telefoniral županu Terčonu in ta mu je rekel, da so vse te listine v njegovem predalu na občini in naj kar počaka, ker mu bo takoj poslal ključe in tako bo dr. Škerk lahko sam odprl predal in takoj videl, kar ga zanima. Dr. Škerk pa se je zahvalil in rekel, da ni tako nujno ter bo že kasneje pogledal.

Kasneje so pa v časopisju župana obdolžili, da nosi listine domov in jih ne hrani na občini, kakor je to predpisano. Zadevno izjavo v časopisu je podpisal sam dr. Škerk, čeprav je dobro vedel, da so bile listine na občini, le da so bile zaklenjene, ne pa na odprti mizi, da bi lahko vsakdo brskal po njih.

Na te županove trditve je dr. Škerk vzrojil, da on nikdar ni napisal, da je župan odnesel listine z občine. Poslušalci, ki so skoro vsi imeli priliko čitati zadevni po dr. Škerku podpisani članek v »Katoliškem glasu«, pa so pri tem ponovno prasnili v vesel smeh.

Izjava dr. Škerka, objavljena v »Katoliškem glasu« 4. oktobra t. l., se glasi namreč, glede tega, dobesedno takole:

»Tudi glede uradnih spisov je bila Vaša trditev povsem točna. Tri dni pred sejo je dr. Škerk zaman iskal uvid v razne uradne spise, ki bi se morali nahajati na občini. Isto se je zgodilo Dragu Legiši! Naj g. Terčon pojasni, kje so spisi bili, če jih ni bilo na občini.«

Vsakdo, ki je v nedeljo slišal dr. Škerka, kako je trdil, da kaj takega nikdar ni napisal, si lahko v »Katoliškem glasu« ogleda, kako je pod to izjavo natiskan dr. Škerkov podpis, ki ga, vsaj tako nekateri pričakujejo, zdaj po petnajstih dnevih vendar ne bo šel preklicevat!

* * *

Take so torej razmere in ljudje, s katerimi se morajo boriti zavedni Slovenci in zvesti pristaši Slovenske demokratske zveze v Nabrežini. Še mnogo podobnih drobtin bi lahko nanizali. Lahko bi se razpisali o veselem razpoloženju v dvorani, o dostojnem vzdušju, ki je dopuščalo vsakomur, da je povedal svoje, ne da bi zaradi tega bil predmet žaljivk, čeprav ni bilo mogoče preprečiti, da ne bi se nekateri ne osmešili, posebno, ko so se začeli zapletati v mrežo lastnih trditev in spletk. Toda to nima smisla. Je že minilo! Zdaj mora iti delo naprej, koristno in pozitivno delo! Teh par drobtin je tu samo zato, da bo vsakdo dobil pravilen vpogled v nabrežinske razmere, ki so dvignile v naši javnosti toliko prahu, in na ljudi, ki so te razmere in dogodke pravzaprav zakrivili.

Gorica je živela od Slovencev

V okviru rednega sestanka Rotary Cluba so obravnavali pred kratkim gospodarski položaj naše dežele. Govornik je med drugim podal pregled gospodarskega stanja iz leta 1938 in 1950 ter prišel do edinega zaključka, da je Gorica živela in uspevala edino od dela in zaslužka Slovencev Soške in Vipavske doline. Zahteval je, naj se omogoči Gorici ponovno tržišče s temi slovenskimi predeli, če hočemo, da bo mesto živelo z lastnimi sredstvi in ne s pomočjo prostega pasu, ki je sicer hvalevreden, a ni zadosten.

Kriminaliteta v Sloveniji

Slovenski poročevalec z dne 20. septembra t. l. piše, da se je zadnje čase povečalo število sodnih obravnav zaradi tatvin, poneverb in brezvestnega upravljanja ljudske imovine. Potem nadaljuje: »To nikakor ne pomeni, da je zdaj naenkrat več takih zločinov zoper ljudsko imovino. Povečala se je budnost in kontrola delovnih kolektivov in vse javnosti v pogledu čuvanja ljudske imovine pred tatovi, razsipništvom in neljudskim upravljanjem. To je imelo za posledico, da so zdaj odkrili večje število tatvin in poneverb.« . . .

Z drugo besedo bi se to reklo: ljudje so kradli tudi prej, a ker so kradli kapitalistom in bogatašem, to ni bilo hudo; zdaj pa, ko kradejo samim sebi, je vendar treba spretnejše tatove in sleparje kaznovati, da nas ne spravijo na nago....

Stanovanjska kriza

Ko so vprašali nekega Rusa, zakaj v njegovi sobi ne visi slika tovariša Stalina, je odgovoril, da to ni mogoče, ker mu pripada le srednji del sobe.

VESTI s TRŽAŠKEGA

Stanovanjsko vprašanje

Na seji občinskega sveta 10. oktobra so končali razpravo o stanovanjskem vprašanju. Skupno resolucijo so sestavili na podlagi sporazuma, do katerega je prišlo istega dne dopoldne na seji zastopnikov posameznih političnih skupin v občinskem svetu.

Na tej seji so resolucijo, ki jo je predložil občinski odbor, precej spremenili. Občinski odbor je sprejel več predlogov zastopnikov manjšine, a tudi ti so od raznih protipredlogov odstopili, da so omogočili sprejem skupne resolucije.

Pred glasovanjem o tej resoluciji sta imela daljši govor odbornik Dulci in župan Bartoli. Za njima so spregovorili še zastopniki posameznih skupin in dali izjave v zvezi z obravnavano resolucijo. Spregovorili so svetovalci dr. J. Agneletto, dr. J. Dekleva, Teiner, Colognatti, Gregoretti, Cusin, Paladin, Geppi, Morpurgo, Tolloy in Pogassi.

Dr. J. Agneletto je glede resolucije dal naslednjo glasovalno izjavo:

»Po važnih spremembah, ki smo jih napravili glede resolucije, ki jo je predložil občinski odbor, na dopoldanskem sestanku zastopnikov posameznih političnih skupin, upoštevajoč, da so črtali iz prvega člena sklicevanje na italijansko vlado; da so sprejeli predlog po razširitvi skupnega odbora z vključitvijo treh zastopnikov občinskega sveta, od teh enega iz manjšinskih skupin; da so na moj predlog glede odprave druge točke, v kateri je bilo govora o beguncih, člen spremenili in izjavili, da so ta člen vključili samo zato, da dobijo nakazilo za begunska stanovanja iz posebnega fonda, ki ga je v ta namen ustanovila italijanska vlada; glede na očitno korist, da je treba napraviti vse potrebne korake za pospeševanje zidave stanovanj in nabave čimveč sredstev za stanovanjsko obnovo v Trstu; čeprav ne privoljujem v drugo točko glede beguncev, ne v točko, ki zadeva raztegnitev italijanskih zakonov na cono A STO-ja, izjavljam, da bom glasoval za skupno resolucijo.«

Dr. Josip Agneletto

Od 48 navzočih svetovalcev je 45 glasovalo za resolucijo, trije so se pa glasovanja vzdržali.

* * *

Na seji občinskega sveta v sredo 15. oktobra so v glavnem razpravljali o vprašanju ureditve tržaške cestne mreže. Odbornik Visintin je pojasnil, da bi za ta dela občina potrebovala 6 milijard lir. S tako vsoto pa zaenkrat ne razpolaga, zato bo treba dela za razna popravila in preureditve cest po našem mestu odložiti na kasnejši čas.

Javno vprašanje
poveljstvu tržaške policije ter Oddelku ZVU za notranje zadeve

Nekatera okrožna policijska poveljstva v mestu so zadnje čase začela pod raznimi formalnimi pretvezami klicati Slovence, ki imajo v Trstu rezidenco in veljavne potne liste, naj se nujno zglasijo na pristojni policijski postaji. Tam jim uradniki pregledujejo listine in jih zadržujejo z raznimi nepomembnimi malenkostmi. Nazadnje jih začno spraševati, če dosti potujejo izven Trsta in zakaj. Na koncu vsakemu zabičijo, da se mora odslej vsakokrat, preden bi se oddaljil z našega ozemlja, prej javiti na dotičnem policijskem uradu, ne da bi kaj povedali, na podlagi kakšne odredbe ali navodila si smejo kaj takega dovoliti.

To ravnanje močno diši, če že ne po konfinaciji, pa vsaj po novi diskriminaciji in nedovoljenem omejevanju osebne svobode za Slovence, katerih pravni in drugačni položaj je povsem v redu, v kolikor ne gre včasih celo za uslužbence Zavezniške vojaške uprave same.

Zaradi tega javno vprašamo poveljstvo tržaške policije ter ravnateljstvo oddelka za notranje zadeve pri ZVU, na podlagi katerega zakona, uredbe ali notranjega navodila so uradniki posameznih policijskih postaj pooblaščeni za kaj takega, ali kdo jim je dal naročilo za posamezne primere.

Če takega zakona, uredbe, navodila ali naročila ni, potem pričakujemo z odgovornih mest primernega pojasnila ter preiskave in kazni za tiste nestrpneže, ki svoj službeni položaj izkoriščajo za tako nedovoljeno in v demokratičnem redu nerazumljivo šikaniranje že itak dovolj šikaniranih Slovencev v Trstu.

Jasen odgovor

»Primorski dnevnik« je postavil v svoji številki od 14. oktobra 12 »jasnih vprašanj« »gospodom« pri SDZ.

Na teh 12 »jasnih vprašanj« odgovarjamo z jasnim odgovorom:

Na vsa vprašanja je dobil poročevalec »Primorskega dnevnika« temeljit odgovor na nedeljskem zborovanju SDZ v Nabrežini.

Pri tem gre pa za dvoje: ali si je poročevalec »Primorskega dnevnika« na zborovanju hoté zamašil ušesa ali pa je »Jasna vprašanja« napisal nekdo, ki o stvari sploh ni poučen . . .

sekakor pa svetujemo dopisniku »Primorskega dnevnika« oziroma piscu in sestavljalcu »Jasnih vprašanj«, naj si pazljivo prečita naše poročilo o javnem zborovanju SDZ v Nabrežini, ki ga prinašamo na 3. strani.

† FRAN VENTURINI

8. oktobra zjutraj je umrl v Ljubljani, zadet od kapi, tržaški rojak i sloveski skladatelj, Fran Venturini.

Že dalj časa je bolehal, vendar pojemajoča življenjska sila ni strla njegovega vedrega duha in z zdravim humorjem prežeto umetniško naravo, ki je kljubovala usodi, da bi mogla dati Tržačanom še novih umetniških stvaritev.

Fran Venturini je bil rojen v Boljuncu pri Trstu pred sedemdesetimi leti. Tam je hodil v osnovno šolo, učiteljišče pa je posečal v Kopru. Nato je poučeval po raznih krajih na Primorskem in v Istri. Med drugim je učiteljeval tudi v Trstu, pri Sv. Jakobu.

Še mlad se je začel baviti s slovensko narodno pesmijo, ki ga je vsega pritegnila s svojo milino in zvonkostjo. Kot dijak je ustanovil pevski zbor v Boljuncu. Za tem je ustanavljal pevske zbore povsod, kamor ga je zanesel učiteljski poklic, in povsod, kamor ga je poklicala dolžnost slovenskega javnega delavca. Skladateljsko in pevovodsko delo sta bila le nujno dopolnilo njegovega učiteljskega poklica!

Po prvi vojni je kot vsi drugi slovenski razumniki postal žrtev fašističnega preganjanja in se je moral zaradi tega izseliti v matično državo, v Jugoslavijo.

Tu je svojo neumorno delavnost posvetil v glavnem glasbenemu in pevskemu izživljanju primorskih emigrantskih organizacij, na primer »Soče« in »Tabora«. Zavzel pa je hkrati važno mesto v slovenskem glasbenem življenju, kot nam dokazuje imenovanje za dirigenta Hubadove pevske župe v Ljubljani.

Druga svetovna vojna ga je zajotila na Štajerskem. Nemci so ga izročili Italijanom, ki so ga internirali v Italiji, kjer je ostal do konca vojne.

Takoj po zlomu Italije se je vrnil v Trst, kjer je nadaljeval z delom, ki ga je moral po prvi svetovni vojni prekiniti zaradi fašističnega preganjanja. Začel je spet ustanavljati pevska društva, da bi vzpostavil nekoč tako cvetočo glasbeno in pevsko tvornost tržaških Slovencev. Pri Sv. Ivanu pa je ustanovil svoj pevski zbor »Slavko Skamperle«, ki ga je vodil s spretno roko od uspeha do uspeha.

Ljubljana se je poslovila od Frana Venturinija, kakor se more posloviti ljubeča mati od zvestega sina! Nato so njegovo izmučeno truplo prepeljali v Trst, kjer se je od njega poslovila vsa naša tržaška javnost in ga v soboto, 11. oktobra, spremila na zadnji poti k Sv. Ani, kjer bo z nami čakal na boljšo bodočnost, ko bo mogla iz naših grl brezskrbno in sproščeno zaoriti naša narodna pesem, katere je bil vse življenje najvažnejši tolmač na Tržaškem.

Naj mu bo lahka tržaška rodna gruda!

Krojna šola

Slovensko dobrodelno društvo v Trstu odpre letos, na splošno željo članic, krojno šolo z dodatnim tečajem za tkanje preprog.

Vpisovanje dnevno na sedežu društva v ulici Machiavelli 22-II od 16. do 18. ure.

Odgovorni urednik: *dr. Janko Jež*
Tiska:
tiskarna »Adria«, d. d. v Trstu

SEJA OBČINSKEGA SVETA V NABREŽINI

Opozicija se je spametovala...

Odkar je začel poslovati nabrežinski občinski svet, smo v ponedeljek imeli prvič priliko prisostvovati seji, ki je potekala redno, brez prepira, tako kot se to spodobi med poštenimi ljudmi. Prvič je v ponedeljek opozicija vršila trezno in plodonosno kritiko, ne pa dosedanjo brezglavo obstrukcijo. Do tega je verjetno dosti pripomogel totalni poraz, ki so ga doživeli »trije kralji« opozicije na nedeljskem zborovanju SDZ v Nabrežini.

Ob začetku seje je odbornik Ivan Terčon predložil v imenu svetovalcev SDZ resolucijo proti odmerjanju škode, povzročene po angloameriških četah v občini Devin-Nabrežina. Vsi svetovalci so razumeli važnost in nujnost zadeve. Dr. Skerk je predlagal, naj bi resoluciji dodali točki o vlaganju prošenj za škodo v Nabrežini in o povišanju cen, na podlagi katerih naj se škoda odmeri. Občinski svet je ta predlog sprejel in nato izglasoval soglasno resolucijo: s tem je dal lep vzgled plodonosnega sodelovanja. Vsaj da bi tako nadaljevalo!

Župan Terčon je nato predlagal, naj bi občinski svet izvolil komisijo, ki bi pregledala proračun. O tem važnem vprašanju bo moral občinski svet razpravljati na eni prihodnjih sej. S. Colja je sprejel županov predlog, dodal je le naj dajo možnost tudi ostalim svetovalcem — ki ne bi bili v komisiji — da prisostvujejo njenim sejam. Določili so — po kratkem posvetovanju — da bo seja te komisije v sredo ob 14. uri in naj vsaka politična skupina, ki je zastopana v občinskem svetu, določi vanjo po enega zastopnika.

Župan je nato poročal obč. svetu o poteku razgovorov, ki jih je imel z ravnateljem za javna dela pri ZVU, dr. Caffarellijem. Zaradi pomanjkanja prostora objavimo izčrpno poročilo o javnih delih v nabrežinski občini prihodnjič.

Kot zadnji sklep je občinski svet sprejel predlog odbora o povračilu občinskih davčnih doklad občini Doberdob. Te davčne doklade v znesku 142.786 lir je namreč občina Nabrežina kasirala do leta 1949 tudi za Jamlje, četudi je ta vas od 15. septembra 1947 pripadala Italiji in ne več nabrežinski občini.

Nato je župan proglasil sejo za tajno, ker je obč. svet moral odločati o zelo važni resoluciji, podani po svétnikih SDZ.

Seja občinskega sveta v Zgoniku

V nedeljo 12. t. m. je bila seja občinskega sveta v Zgoniku.

Župan Obad je poročal v začetku seje o uspehu akcije za pomoč prebivalstvu, katerega so letošnje vremenske neprilike hudo prizadele. Načelnik urada za javna dela ZVU in načelnik ustanove SELAD, ki sta pretekli teden bila v Zgoniku, sta obljubila pomoč. Zaenkrat so sklenili, da bo 15 delavcev še delalo pri javnih delih na Občinah. Novembra pa bodo zaposlili večje število delavcev pri občinskih delih, ki jih izvaja SELAD. Pospešili bodo med drugim tudi zidavo otroškega vrtca v Zgoniku. Zastopniki prosvetnega urada ZVU pa so obljubili, da bodo pospešili tudi ustanovitev osnovne šole v Gabrovcu.

Občinski svet je na seji z nekaterimi popravki soglasno odobril občinski proračun za prihodnje leto, ki ga je sestavil občinski odbor. Občina bo imela po tem proračunu v letu 1953 7,781.891 lir dohodkov in 19,908.107 lir izdatkov. Razliko bo krila ZVU.

Na koncu seje je svetovalec Viktor Milič zahteval pojasnila o novi stanovanjski hiši, ki jo gradijo pri Briščikih. Župan je pojasnil, da bo o vselitvi vanjo odločala uprava ustanove IACP, ki pa bo glede tega vprašala tudi za mnenje zgoniške občine.

Prihodnja seja bo v soboto ob 18.30.

Študijske štipendije za ameriške tečaje v Salzburgu

Zavezniška čitalnica objavlja, da je razpisal Center za ameriške študije v Salzburgu za prihodnje leto enomesečne študijske štipendije za sledeče tečaje:

»Ameriška misel o notranji in zunanji politiki«, v januarju;

»Poezija, proza in ameriška literarna kritika«, v februarju;

»Atlantska skupnost in njeni predhodniki v ameriški zgodovini«, v marcu;

»Pravna misel in ameriška pravna ureditev«, v juniju.

V juliju bo splošen tečaj, na katerem bodo razpravljali o sledečih predmetih: »Ameriška glasba«; »Antropologija«; »Psihologija«; »Umetnost v Združenih državah«; »Ameriška zunanja politika in ameriški nacionalizem v XX. stoletju«; »Kulturna zgodovina Združenih držav«; »Ameriška literatura in primerjalna literatura«.

Nadaljnje informacije daje Zavezniška čitalnica v ul. Trento 2.

Glasbeni in baletni večer

Miniaturni teater *»Modra ptica«* priredi pod pokroviteljstvom Slovenske prosvetne matice v soboto 8. novembra ob 20.30 v Avditoriju Glasbeni in baletni večer.

Nastopita moški in mešani zbor skupine ter številni solisti, ki bodo izvajali glasbene, baletne, pantominske in žive slike.

Natančnejši spored objavimo kasneje.

Miniaturni teater *»Modra ptica«* je žel veliko uspeha in priznanja že ob koncu lanske sezone.

Občinstvo opominjamo na ta izredni umetniški dogodek!

Baletna in ritmična šola

Kakor vsako leto, bo tudi letos odprlo Slovensko dobrodelno društvo v Trstu baletno šolo. Šola stopa že v tretje leto obstoja in bo letos izpopolnjena s tečajem za ritmično telovadbo.

Vpisovanje na sedežu društva v ulici Machiavelli 22-II dnevno od 16. do 18. ure.

Tečaji angleščine

Slovenska prosvetna matica v Trstu bo tudi letos organizirala tečaje angleščine v svojih prostorih v ul. Machiavelli 22-II.

Tečaji bodo dvakrat tedensko, in sicer: tečaj za začetnike, tečaj za tiste, ki so že dokončali prvega v tem poletju, in še tretji, ki pa bo za osebe, ki že dobro poznajo jezik in se bodo vadili v konverzaciji.

Reflektanti naj se čimprej prijavijo v upravi lista v ulici S. Anastasio 1-c, da bomo s tečaji čimprej začeli. Prijave sprejemamo vsak dan od 12. do 14. ure.

* * *

Občinska knjižnica v Nabrežini organizira poseben brezplačni tečaj angleškega jezika. Tečaj bo dvakrat tedensko. Začel bo proti koncu tega meseca.

Vpisovanja sprejemajo v občinski knjižnici vsak četrtek od 20. do 21. ure in vsako nedeljo od 10. do 12., in to vključno do nedelje 28. t. m.

Uprava občinske knjižnice

* * *

Pod pokroviteljstvom MSA in v priredbi Zavezniške čitalnice se bodo začeli v nekaj dneh tečaji angleščine za krožke, ustanove in društva, ki bodo za to zaprosila.

V prošnji naj navedejo naslednje podatke: ime društva, ime društvenega predstavnika, število članstva, če gre za začetnike ali za take, ki že dobro znajo angleško, naslov, kjer naj bi se vršil pouk in katera ura naj bi bila najprimernejša.

Prošnje je treba poslati Zavezniški čitalnici najkasneje do 20. oktobra.

Naši maturanti

V poletnem in jesenskem roku so maturirali na naših višjih srednjih šolah naslednji kandidati:

SLOVENSKA VISJA REALNA GIMNAZIJA V TRSTU

DOLHAR Rafko
FORNAZARIC Elij
GERMEK Sergij
PEROVSEK Livij
PISCANC Rudolf
BERCE Stojan
GORUP Drago
MARSIC Pavel
MIKUZ Dimitrij
GRLICA Gvido
OPPELT Marijan
PAVLOVIC Edvard
PLACCHIOTTIS Aleksander
KOBAL Lidija
DANEV Elva
TERCON Helena
FRANDOLIC Franka
NOVAK Mara
PREGARC Silva
PUHALJ Eva
RUDOLF Neva
VELIKONJA Franka
ZAFRED Miranda

SLOVENSKO DRZAVNO UCITELJISCE V TRSTU

BASSA Joško
KERSEVAN Aleksander
PERCIC Jože
KOROSEC Sergij
MILIC Alojzij
VRABEC Karl
ANTONCIC Pavla
CAHARIJA Emilija
GERDOL Marija
GUSTIN Celesta
IURCHICH Ornela
PANGOS Elda
PERTOT Vera Marija
SIRK Natalija
SMOTLAK Amalija
ZAHAR Vesna
VEHOVEC Rozalija
ZERJAL Stanislava
GASPERI Silva
DELKIN Marija

SLOVENSKA TRGOVSKA AKADEMIJA V TRSTU

KERMAC Sergij
MEDEN Luciana
MILIC Marta
SOSIC Alojzija
CETIN Ivanka
PAVLETIC Dunja
PELLEGRINI Savina
SACSIDA Gigliola
TERCON Viktorija
ZERJAL Aljoša
PERTOT Marta

Abiturientom čestitamo k lepemu uspehu in jim želimo obilo sreče na življenjski poti, na katero stopajo polni vedrega optimizma mladostne sile.

V poklicu ali na vseučilišču pa naj nikoli ne pozabijo, da pričakujejo tržaški Slovenci od njih veliko dela in navdušenja za skupno narodno stvar!

Življenjskost STO-ja

(Nadaljevanje s 1. strani)

treh možnosti je pokazalo uredništvo »Arene di Pola« mnogo, doslej neobičajne in zato nepričakovane razsodnosti, ko zastopa stališče, da je treba zagovarjati zahtevo po izvedbi mirovnih določb glede Svobodnega tržaškega ozemlja, ker je od treh danih možnosti za italijanske koristi v Trstu najbolj sprejemljiva.

Tudi slepa kura najde včasih zrno!

In italijanska iredentistična spaka, ki je kot strahovita pošast davila naše mesto in njegovo podeželje vsa leta po vojni, je kot pravljična slepa kura končno le našla zrno . . .

Vendar naj bo gospodom okrog »Arene di Pola« popolnoma jasno, da njihov pristanek na STO ne sme biti dan s hinavskim pridržkom načenjanja »boljše rešitve« tržaškega vprašanja, ko bodo iredentistični izgledi za to ugodnejši! Gospod Vidali se je medtem že moral ugrizniti v jezik in popreti vse svoje izjave, ki se jih je naučil na pamet pri Pajetti in Nenniju v Rimu, da pomeni pogojni socialkomunistični pristanek na STO le uvod v »boljšo rešitev« tržaškega vprašanja v objemu rimske mačehe!

Vaš pristanek na STO, gospodje pri »Areni di Pola«, b onekaj vreden le, če bo odkritosrčen in nepogojen!

Vozni red avtobusov ob nedeljah in praznikih

Odhodi iz Trsta v Trebve-Bazovico-Padriče: 8.30 10.00, 11.00, 12.30, 14.00, 14.30, 15.00, 15.30, 16.00, 16.30, 17.00, 17.30, 18.30, 19.00, 19.45, 20.30, 22.30.

Odhodi iz Trsta v Prebeneg preko Boljunca in Doline: 9.00, 10.30, 12.30, 14.30, 16.00, 17.00, 18.10, 19.30, 20.35, 22.00.

Odhodi iz Doline: 6.30, 9.45, 11.00, 14.00, 15.00, 17.30, 18.00, 19.00, 20.10, 21.30.

Odhodi iz Boljunca: 6.35, 9.50, 11.05, 14.05, 15.05, 17.55, 18.05, 19.05, 20.15, 20.55, 21.35, 22.05.

Do Prebenega vozi avtobus samo ob 12.30, iz Prebenega pa ob 13.20 in 16.15.

OB VESELIH IN ZALOSTNIH PRILIKAH SPOMNITE SE REVNEGA SLOVENSKEGA OTROKA IN PODPIRAJTE SLOVENSKO DOBRODELNO DRUŠTVO!

Dr. N. GIGLIA
Zobozdravnik - kirurg
Proteze in zdravljenje z najmodernejšimi sistemi.
Sprejema od 15. do 20. ure
Ulica Torre bianca 43-II
(Vogal ulica Carducci)

ZOBOZDRAVNIK
Dr. STANISLAV PAVLICA
sprejema od 9 - 12 in od 17 - 19
TRST, VIA COMMERCIALE 10-II., TEL. 31-813

Mizarji kmetovalci podjetniki! *Deske smrekove, macesnove in trdih lesov, trame in parkete nudi najugodneje*
CALEA TRST
TEL. 90441
Viale Sonnino, 24

Bogata izbira dežnih plaščev, lodnov, vseh barv in vrst po poljudnih cenah
Eleganten površnik iz čiste volne 18.000 lir
Magazzini del Corso
TRST, KORZO I

URARNA UL. ROMA 19 ZLATARNA
VELIKA IZBIRA, PO ZARES KONKURENCNIH CENAH! LASTNA DELAVNICA. KUPIM IN ZAMENJAM ZLATO, SREBRO IN DRAGULJE.

SLOVENSKE POTNIŠKE AGENCIJE
TRANSMUNDIAL
OSKRBIJO:
vozne karte za ladje in avione, denarna nakazila in pakete, prevode, emigracijo itd.
Pišite ali nas obiščite,
govorimo slovensko - Se priporočamo
AGENCIJE:
Genova - ITALIJA, Via Balbi 38
Caracas - VENEZUELA, Pasaje Capitolio 16
Toronto - KANADA, 258 College St.
Montreal - KANADA, 2098 St. Catherine St. West